

УДК 35.088.6:378.22

В. Лунячек

ОЦІНЮВАННЯ СФОРМОВАНОСТІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВИПУСКНИКІВ МАГІСТРАТУРИ

Розглянуто питання удосконалення навчального процесу у ВНЗ. Основну увагу приділено оцінюванню професійної компетентності слухачів магістратури з урахуванням положень Національної рамки кваліфікацій України. Запропоновано концептуальну модель оцінювання компетентності слухача магістратури, доведено доцільність її використання.

Ключові слова: компетентність, компетенція, компетентнісний підхід, концептуальна модель, факторно-критеріальна модель.

Підвищення ефективності професійної підготовки державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування є необхідною умовою сталого розвитку України на сучасному етапі. Одним із шляхів вирішення цього завдання є поліпшення навчального процесу в умовах магістратури за спеціальністю “Державне управління” в НАДУ при Президентіві України і її регіональних інститутах. Важливою складовою удосконалення навчального процесу є оцінювання навчальних досягнень слухачів магістратури. Ця процедура потребує доопрацювання і уніфікації. Певні напрацювання з цього питання запропоновані в цій статті.

Питання оцінювання навчальних досягнень учнів і студентів ВНЗ активно обговорюється у вітчизняній і зарубіжній науковій літературі. Передусім потрібно звернути увагу на роботи В. Аванесова, О. Ануфрієвої, Я. Болубаша, Т. Борової, І. Булах, О. Величко, Г. Вільського, Л. Гайнуліної, Д. Гопкінза, Р. Гуріної, Г. Єльнікової, А. Забуліоніса, І. Іванюк, О. Касьянової, Т. Краснової, В. Кременя, О. Ляшенка, О. Оболенського, Л. Парашенко, Л. Пильгун, З. Рябової, М. Степка та інших. Значний вклад у наукову розробку зазначеної проблеми внесли І – ІІІ конференції “Вимірювання навчальних досягнень школярів і студентів: гуманістичні, методологічні, технологічні аспекти” (Харків – 2003 р., Харків – 2007 р., Київ – 2012 р.).

На сьогодні оцінювання (Assessment) визначають як процес отримання інформації, яка використовується для прийняття рішень, що стосуються учнів (студентів) [1]. Основні його положення знайшли своє відображення у загальній теорії педагогічного оцінювання (Educational Evaluation).

О. Філіпчук та інші науковці вказують, що входження у склад учасників Болонського процесу підвищує потребу суспільства в якості освітніх послуг. Виникає завдання удосконалення форм і методів навчання, а також контролю отриманих знань шляхом створення науково обґрунтованих високотехнологічних діагностичних систем, які дозволяють не тільки економити час, але й підвищувати якість навчання [2].

Сучасна вища освіта будує процес оцінювання навчальних досягнень студента на засадах компетентнісного підходу. Так, наприклад, В. Салов та інші науковці вважають, що компетенції фахівця є інформаційною базою для формування засобів діагностики [3]. Одним із найпоширеніших методів діагностики є *тестування*. Методологія тестування

ґрунтовно висвітлена в роботах В. Аванесова, І. Булах, О. Майорова, Л. Парашенко та інших.

Важливим аспектом створення дієвої системи оцінювання слухачів є її побудова з урахуванням структури компетентності, яка у них формується. Це питання ґрунтовно розглядали В. Байденко, І. Зимня, О. Пометун, С. Трубачева А. Хуторський та інші. Ми беремо за основу структуру компетентності, відображену у Національній рамці кваліфікацій України (знання, уміння, комунікація, автономність і відповідальність). Компетентність/компетентності у цьому документі визначаються як здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості [4]. Окрім того, потрібно підкреслити, що на основі перелічених вище робіт ми розглядаємо компетентність як певну інтегральну якість фахівця, засновану на сумі компетенцій, що формуються у нього в процесі навчання.

Водночас Н. Сальников, не бажаючи спрощувати ситуацію, наголошує на тому, що процес розробки показників оцінки компетенцій (як показника досягнення цілей навчального процесу) непростий і потребує додаткового опрацювання[5].

Т. Краснова вказує, що оцінювання у навчальному процесі має безперечно потенціал подальшого розвитку. Ціннісні і технологічні зміни, що відбуваються у процесі оцінювання, на її думку, можна згрупувати у формі таких питань:

- яким повинно бути оцінювання для того щоб сприяти навчанню студентів?
- чому так важлива відповідність того, що оцінюється меті навчального курсу?
- різноманітність методів оцінювання – це надмірність або необхідність?
- наскільки прозорі для студентів критерії оцінювання, що використовуються викладачами?
- які є можливості для залучення студентів у процес оцінювання? [6].

Таким чином, ми бачимо нагальну потребу в удосконаленні існуючих технологій оцінювання процесу формування професійних компетенцій слухачів в умовах магістратури.

Мета статті – висвітлення підходів до оцінювання навчальних досягнень слухачів магістратури на основі компетентнісного підходу.

Професійна підготовка в умовах магістратури є досить складним технологічним процесом, який передбачає комплекс моніторингово-корегувальних і діагностичних процедур, що здійснюються після завершення кожного з етапів навчання та при підведенні підсумків. Його мета – визначення ступеня сформованості професійної компетентності щодо певної діяльності у випускників магістратури. У нашому контексті це спеціальність “Державне управління”.

На основі схематичного розділу окремих компетенцій, що розглянуто нами у попередніх роботах, створюються матриці оцінювання, в яких вказується відповідний метод діагностики по кожній компетенції, що систематизує відповідну діяльність і спрощує проведення комплексної оцінки (табл. 1) [7]. Зазначені підходи ґрунтовно розглянуті Т. Письменковою, В. Саловим, А. Хваном [8].

Деталізовану процедуру вимірювання рівня сформованості компетенцій у випускників магістратури до певної професійної діяльності ми пропонуємо реалізовувати шляхом побудови факторно-критеріальних моделей [9]. Поглиблене вивчення цього питання призвело до необхідності удосконалення системи вимірювачів по кожному критерію. Виходячи з того, що різні складові компетенцій оцінюються з використанням різних методів діагностики, які мають різні процедури вимірювання (приклад наведено у табл. 2).

Таблиця 1

Приклади матриці оцінювання окремих компетенцій, відповідності до їх структури

Назва компетенції	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність і відповідальність
	Методи діагностики			
Формулювання й оформлення завдань для моніторингу	Тестування, есе	Виконання практичного завдання	Тестування, анкетування	Тестування, анкетування

Таблиця 2

Концептуальна модель оцінювання компетентності слухача магістратури

Фактори	Критерії	Вимірювач
Фактор 1 (компетенція 1)	Критерій 1	Питання № N ₁ , № N ₂ (закритого типу) тесту № N
	Критерій 2	Есе за темою
	Критерій 3	Практичне завдання
	Критерій 4	Анкета
	Критерій 5	Питання відкритого типу тесту № N _n
Фактор ...N (компетенція N)	Критерій 1	
	Критерій ...N	

Для вимірювання кожної компетенції необхідно окремо оцінити кожну з них за відповідним критерієм за допомогою одного із наведених вище методів і перевести отримані результати у трьохбальну шкалу (0, 1, 2). Виходячи з трибальної шкали, ми пропонуємо робити це таким чином:

- через використання двох (або парної кількості) закритих тестових завдань, у цьому випадку 0 – неправильні відповіді на обидва питання, 1 – правильна відповідь на одне з питань, 2 – дві правильні відповіді;

- через використання одного відкритого запитання, в цьому випадку 0, 1 або 2 виставляється залежно від повноти відповіді;

- через використання спеціально створених або спеціально підібраних тестів (у цьому випадку кількість правильних і неправильних відповідей і їх відповідність шкалі 0, 1, 2 представлено безпосередньо у тесті);

- через виконання практичних завдань, у цьому випадку 0 – не приступив до виконання завдання (завдання виконано неправильно), 1 – завдання виконано частково (містить певні помилки), 2 – завдання виконано правильно;

- через написання есе: 0 – есе не розкриває задану тему, 1 – есе лише частково розкриває задану тему, 2 – есе повністю розкриває тему.

У процесі вимірювання складових окремих компетенцій ми ґрунтувалися на результатах наукових пошуків Р. Кашапова, О. Щебетенко [10, 11].

Таким чином вимірюванню підлягали окремі компетенції (ключові, загальнопредметні (галузеві) та спеціальні), що складають певну інтегральну компетентність, яка стосується майбутньої професійної діяльності слухача магістратури.

Процес вимірювання відбувається на момент вступу в магістратуру (показники вхідного рівня професійної компетентності слухачів) і в кінці періоду навчання (показники вихідного рівня професійної компетентності слухачів). Зазначену технологію можна використовувати і для поточного оцінювання.

Математичну модель проведення вимірювань сформованості професійних компетенцій ми визначали виходячи із напрацювань В. Міхєєва. Така модель побудована на факторно-критеріальному підході, у якому за допомогою матриці парних порівнянь формуються відповідні інтервали, які й визначають ступінь успішності тієї чи іншої педагогічної новачі [12]. Така модель виявилась найбільш оптимальною, виходячи з декількох позицій. По-перше, у якості об'єкта дослідження виступали відповідні компетенції (ключові, загальнопредметні, спеціальні), які відтворювали відповідну шкалу. По-друге, емпіричні заміри проводились із використанням неоднорідних методів (тест, контрольне завдання, есе тощо), що визначало необхідність приведення отриманих результатів до єдиної шкали через умовні критерії (0, 1, 2). Нарешті нами не ставилося завдання щодо формування вибірки та статистичного групування слухачів, адже, зважаючи на невеликий обсяг набору в магістратуру за спеціальністю “Державне управління”, вибірка дорівнює, як правило, генеральній сукупності.

Визначення критеріїв становить важливу процедуру формування правила, згідно з яким кожному a_i об'єкту може бути приписаний лише відповідний бал w_i . Так, у нашому випадку, правило застосування мало такий вигляд: відповіді слухача 0 – неправильні відповіді на обидва питання, 1 – правильна відповідь на одне з питань, 2 – дві правильні відповіді. Зазначене можна формалізувати: якщо маємо $a_k \geq a_p$, то $w_{(ak)} \geq w_{(ap)}$. Таким чином, кожному об'єкту з урахуванням його рівня вираховується відповідне значення w_i , що на практиці значно спрощує проведення відповідних замірів.

Потрібно підкреслити, що вимірювачі сформульовані так, що дозволяють у межах формування інтегральної компетентності слухача магістратури виміряти знання, уміння, здатність до комунікації, автономність і відповідальність.

За результатами вимірювань для кожного слухача заповнюються форми, а їх узагальнення дає можливість робити висновки про середній рівень сформованості компетентності у тій чи іншій навчальній групі. За цього для визначення оцінки за факторами знаходиться середня оцінка за відповідними критеріями, яка округлюється так, щоб дорівнювала значенню 0, 1 або 2.

Використання факторно-критеріального підходу передбачає побудову шкали рангів успішності, що дещо ускладнює підготовчий процес самого вимірювання, утім підвищує достовірність отриманих результатів. Якщо маємо похідну матрицю W порядку $n \times m$, у якій кожний елемент $w_{ij} (i = \overline{1, n}, j = \overline{1, m})$ виступає k -бальною оцінкою, яка характеризує рівень виконання x_i слухачем y_j відповідного завдання.

Похідна матриця F будується за принципом “властивість – фактор”, і має такий вигляд (формула 1):

$$h_{ki} = \frac{1}{\lambda_i} \sum_{j=1}^m w_{kifj} = \frac{1}{\lambda_j} (w_{k1f1j} + w_{k2f2j} + \dots + w_{kmfmj}). \quad (1)$$

Оцінка w_{ki} k -го об'єкта з i -ю властивістю помножується на значення f_{ij} j -го фактора в i -ту ознаку і поділяється на загальну величину внеску j -го фактора в усі властивості, тобто рівень прояву властивості помножується на відносну величину внеску фактора в дану ознаку.

Проілюструємо особливості процедури обробки відповідного матеріалу, наведемо приклад конкретних розрахунків, що дозволить наочно подати основні етапи вирішення задачі багаторівневого шкалювання якісних ознак, складаючи зміст моделі дослідження.

Для оцінки рівня сформованості відповідної компетенції групі слухачів ($i = 32$) надано для виконання тест, який включає відповідну сукупність завдань ($J = 35$), кожне з яких з урахуванням об'єкта дослідження орієнтовано на відповідну емпіричну ознаку.

При виконанні завдання тесту кожному i -му слухачу по j -му завданню тесту з урахуванням установленого правила виставляється відповідний бал, який залежно від якості виконання завдання може дорівнювати 0, 1, 2. Це дозволяє сформувати таблицю результатів попередніх вимірів у формі матриці $W = \|w_{ij}\|$ при $i = \overline{1,32}$ та $j = \overline{1,35}$ (табл. 3).

Таблиця 3

**Результати попередніх замірів рівня сформованості компетенції
за результатами виконання тесту**

Об'єкт (i)	Ознака (j)								
	1	2	3	4	5	6	7	...	35
1	0	0	1	0	2	2	0	...	1
2	2	2	1	1	1	2	0	...	2
3	2	2	1	0	2	2	0	...	0
...
32	1	1	2	0	1	2	0	...	0

Для аналізу первинних даних використовуємо коефіцієнт рангової кореляції Кендела (τ), який, на відміну від інших, становить варіацію від лінійного коефіцієнта парної кореляції Парсонса (формула 2):

$$\tau = \frac{s}{\sqrt{\frac{1}{2}n(n-1) - T} \sqrt{\frac{1}{2}n(n-1) - V}}, \quad (2)$$

де: s – сума критеріїв за відповідними факторами;

n – загальна сукупність об'єктів;

t – кількість об'єктів j -ї вибірки;

v – кількість об'єктів v -ї вибірки відповідного рангу.

Такий метод дозволяє трансформувати матрицю інтегральних оцінок у дві кореляційні матриці, а наступним етапом скласти факторну матрицю S найбільше значущих факторів F та H (табл. 4 – 6).

Таблиця 4

Факторне рішення F

Фактор	<i>J1</i>	<i>J2</i>	...	<i>J35</i>
1	0,49	?0,04	...	0,13
2	0,26	?0,57	...	?0,05
...
32	0,45	0,20	...	0,02

Таблиця 5

Факторне рішення H

Фактор	<i>J1</i>	<i>J2</i>	...	<i>J35</i>
1	0,77	?0,013	...	0,04
2	0,62	?0,52	...	?0,02
...
32	0,53	0,06	...	?0,003
32	0,45	0,20	...	0,02

Таблиця 6

Матриця інтегральних оцінок С

Фактор	1	2	...	35
1	0,51	0,09	...	0,50
2	0,43	0,128	...	0,51
...
32	0,21	0,06	...	0,18

Подальша інтерпретація факторної структури F дозволяє змістовно проаналізувати відповідні компетенції. Далі за допомогою формули 2 за кожною *j*-ю вибіркою інтегральних оцінок визначається зведена характеристика P (формула 3):

$$\Phi_i = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n cij. \quad (3)$$

У процесі реалізації зазначеного підходу проводиться вимірювання вхідного рівня професійної компетентності слухачів. Заміри вхідного (базового) рівня професійної компетентності слухачів здійснюються упродовж першого місяця навчання. Аналогічно відбувається вимірювання рівня професійної компетентності слухачів за результатами навчання в магістратурі.

У ході навчального процесу і вимірювання сформованості компетенцій слухачів були сформульовані такі завдання:

1. Завдання мотиваційно-орієнтувального етапу:

- з'ясування реального стану компетентності слухачів на момент вступу в магістратуру;
- формування позитивної мотивації на навчання і наукову роботу як умови подальшого кар'єрного росту;

- ознайомлення слухачів зі структурно-організаційними аспектами навчального процесу, пов'язаними з формуванням певної інтегральної компетентності;
- ознайомлення слухачів із системою моніторингу їх навчальних досягнень в умовах магістратури;
- формування індивідуальної траєкторії підготовки магістра;
- індивідуальний підбір майбутніх керівників магістерських робіт залежно від попереднього виробничого і життєвого досвіду;
- формування у слухачів первісних уявлень про певну проблему з позицій загальноцивілізаційних тенденцій розвитку національних освітніх систем, а також вимог сучасного етапу розвитку освіти в Україні.

Зазначені завдання вирішуються у процесі навчання за рахунок системи ціленаправлених заходів у контексті заявленої мети.

Потрібно підкреслити важливість формування позитивної мотивації на навчання і наукову роботу слухачів, які вступили на навчання в магістратуру, що суттєво впливає на формування їх інтегральної компетентності.

До найбільш складних завдань потрібно віднести формування індивідуальної траєкторії підготовки магістра. Різний рівень їх вхідної професійної компетентності при вступі в магістратуру, суттєво ускладнювали його вирішення. Вирішення завдання повинно відбуватися в комплексі із індивідуальним підбором майбутніх керівників магістерських робіт. Цей процес ураховує інформацію кадрових служб залежно від попереднього виробничого і життєвого досвіду вступника. Водночас потрібно наголосити на наявності загальної проблеми – підбору кваліфікованих керівників магістерських робіт для слухачів, що прийшли на навчання, обіймаючи високі посади в управлінській ієрархії.

2. Завдання інформаційно-практичного етапу:

- формування уявлень щодо певної державно-управлінської проблеми, відповідно до сучасних наукових та законодавчих підходів;
- ознайомлення з існуючими системами державного управління в розвинених країнах світу;
- формування у слухачів методологічної компетенції;
- формування у студентів (слухачів) технологічної компетенції. Ознайомлення із сучасними технологіями державного управління;
- формування умінь аналізувати державну освітню політику, визначати ефективність і результативність, здійснювати її адміністративний, науково-обґрунтований супровід на різних рівнях управління і в навчальних закладах; приймати управлінські рішення за результатами моніторингу;
- формування у слухачів науково-дослідної компетенції.

Оволодіння матеріалами навчальних модулів передбачає виконання низки практичних робіт. Потрібно звернути увагу на такий вид роботи як написання есе, що дозволяє, з одного боку, з'ясувати викладачу погляди слухача на певну проблему, з іншого – тому, хто навчається, довести їх правомірність і визначитись для себе з прогалинами у знаннях для повноцінної аргументації.

Важливою складовою підготовки керівника в умовах магістратури є уміння аналізувати державну політику, визначати ефективність і результативність, здійснювати її адміністративний, науково-обґрунтований супровід на різних рівнях управління; приймати управлінські рішення за результатами моніторингу.

Виконання більшості практичних робіт потребує формування у студентів (слухачів) науково-дослідної компетенції. Їх виконання передбачало використання значної кількості друкованих і електронних джерел, матеріалів мережі Інтернет, статистичних даних тощо. Окрім того, постійно відбувалось спілкування з окремими особами і групами людей для отримання первинної інформації та її подальшої обробки. Суттєвий вплив на формування цієї компетенції відбувається також під час стажування, у процесі якого слухачі збирають матеріали для виконання підсумкової магістерської роботи, та за рахунок участі у науково-практичних конференціях за результатами стажування.

3. Завдання узагальнювально-аналітичного етапу:

- формування у слухачів прийомів раціональної роботи з науковими джерелами, відбору необхідної наукової інформації;
- розвиток у слухачів критичного професійного мислення;
- формування досвіду здійснення дослідно-експериментальної роботи. Проведення на її основі модульних або комплексних змін у відповідній системі;
- формування умінь використовувати ІКТ у процесі підготовки підсумкової магістерської роботи.

Цей етап переважно передбачає накопичення і обробку матеріалів для магістерської роботи і безпосередню її підготовку. Тільки аналіз наукових джерел охоплює роботи з теорії державного управління, теорії якості, теорії вимірювань, філософії, економіки тощо. Відбувається їх систематизація і критичне осмислення.

Узагальнювально-аналітичний етап передбачає суттєве зростання ролі наукового керівника. Як правило слухачі, які опанували запропоновані у процесі професійної підготовки предмети і мають відповідний виробничий досвід, стикаються з низкою проблем при формуванні наукового апарату дослідження. Саме на цьому етапі науковий керівник фактично завершує формування у слухачів (студентів) інтегральної компетентності щодо їх майбутньої діяльності.

4. Завдання контрольного-результативного етапу:

- вимірювання рівня професійної компетентності слухачів за результатами навчання в магістратурі;
- формування прийомів переконання освітянської аудиторії щодо доцільності упровадження певного нововведення для поліпшення певного напрямку державного управління;
- формування у слухачів внутрішніх мотивів для подальшої професійної діяльності, спрямованої на реалізацію завдань поліпшення державного управління в Україні за результатами навчання в магістратурі;
- здійснення аналізу результатів на засіданні профільної кафедри.

Контрольно-результативний етап є заключним. При його реалізації необхідно виконати одне з найбільш важливих завдань, пов'язане з вимірюванням рівня професійної компетентності слухачів за результатами навчання в магістратурі. Відбувається це із застосуванням методів, обґрунтованих нами вище.

На етапі, що розглядається, підлягають також вирішенню завдання, що суттєво впливають не тільки на результативність навчання, а й на подальшу управлінську діяльність випускників магістратури. Формування прийомів переконання аудиторії щодо доцільності упровадження певного нововведення для поліпшення якості життя на певній території починає відбуватися ще на попередньому етапі під час участі у науково-практичній конференції за результатами стажування та в інших науково-комунікативних

заходах. Водночас повноцінне вирішення цього завдання відбувається у процесі передзахисту, а згодом і захисту магістерської роботи.

Запропоновані підходи є динамічним утворенням, тому завершення кожного циклу потребує критичного аналізу і внесення супутніх змін. Як правило, це відбувалося на засіданнях профільних кафедр, які відповідали за підготовку спеціальності або спеціалізації.

Враховуючи викладене вище, можна зробити такі **висновки**:

1. Виходячи з основних положень компетентнісного підходу і поставлених цілей, у роботі сформульовано підходи до вимірювання професійної компетентності слухачів магістратури за спеціальністю “Державне управління”.

2. У роботі запропоновано схематично розглядати кожен компетенцію, відповідно до її структури, що дозволяє уникнути дублювання навчального матеріалу і в майбутньому чітко сформулювати комплекс діагностичних процедур.

3. У роботі запропоновано методи вимірювання професійної компетентності слухачів магістратури і їх оптимальну обробку засобами математичної статистики. Використання цих методів дозволяє відстежувати процес формування професійної компетентності слухачів із моменту їх вступу у магістратуру і до моменту її закінчення.

До перспективних напрямів досліджень цієї проблематики ми відносимо розробку сучасних технологій оцінювання процесу формування професійної компетентності слухачів магістратури.

Література

1. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи [Текст] / за заг. ред. О. І. Локшиної. — К. : К.І.С., 2004. — 128 с.

2. Филипчук О. Инструмент оценки качества подготовки студентов / О. Филипчук, С. Фирсова, О. Чердниченко // Высшее образование в России [Текст]. — 2008. — № 4. — С. 155—157.

3. Салов В. О. Засоби діагностики як складова стандартів вищої освіти [Електронний ресурс] / В. О. Салов, Т. О. Письменкова. — Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/porta/l/natural/Nvngu/2011_3/salov.pdf.

4. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій України [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України № 1341 від 23.11.2011 р. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>.

5. Сальников Н. Реформирование высшей школы: концепция новой образовательной модели / Н. Сальников, С. Бурухин // Высшее образование в России [Текст]. — 2008. — № 2. — С. 3—11.

6. Оценивание: образовательные возможности [Текст] : сб. науч.-метод. ст. — Вып. 4 / [редкол. : Т. И. Краснова (отв. ред.) и др.] ; под общ. ред. М. А. Гусаковского. — Минск : Изд-во БГУ, 2006. — 257 с. — (“Современные технологии университетского образования”).

7. Лунячек В. Е. Підготовка магістрів державного управління до забезпечення якості освіти: теорія та практика [Текст] : [монографія] / В. Е. Лунячек. — Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. — 372 с.

8. Салов В. О. Засоби діагностики як складова стандартів вищої освіти [Електронний ресурс] / В. О. Салов, Т. О. Письменкова. — Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/porta/l/natural/Nvngu/2011_3/salov.pdf.

9. Лунячек В. Е. Оцінювання результатів професійної підготовки керівних кадрів в умовах магістратури до управління якістю освіти / В. Е. Лунячек // Наша школа [Текст]. — 2012. — № 1. — С. 14—21.

10. Курс практической психологии, или как научиться работать и добиваться успеха [Текст] : учеб. пособ. для высш. управл. перс. / авт.-сост. Р. Р. Кашапов. — Ижевск : изд-во Удм. ун-та, 2000. — 448 с.

11. Щебетенко А. И. Психологические тесты для лидера коллектива [Текст] / А. И. Щебетенко. — М. : Сфера, 2005. — 160 с.

12. Михеев В. И. Моделирование и методы теории измерений в педагогике [Текст] / В. И. Михеев. — Изд. 4-е, доп. — М. : КРАСАНД, 2010. — 224 с.

V. Lunyachek

EVALUATING THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCES OF GRADUATES IN MASTER DEGREE PROGRAM

The issues of academic process improving at higher educational establishments are considered. The emphasis is laid upon evaluation of the Master program students' professional competence with regard to the provisions of the National qualification framework of Ukraine. The conceptual model for evaluating a Master program student's competence has been proposed, and its practicality has been substantiated.

Key words: competence, competency, competence approach, conceptual model, factor-criterion model.